

zaaknummer 2013W1009

Datum beslissing 6 november 2013

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. M.L.J. Bomers, advocaat te Nijmegen.

tegen:

(*wijlen*) [naam],
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven laatstelijk pastoor in de parochie [naam] te [plaats].

1. De procedure

Het klaagschrift met bijlagen is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 15 mei 2013.

Op 26 juni 2013 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van [naam], Hoofd Bureau Officialaat Aartsbisdom Utrecht.

Op 19 september 2013 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden. Klager is hierbij verschenen in het bijzijn van zijn juridisch adviseur mr. M.L.J. Bomers. Namens het Bisdom is verschenen [naam].

2. De klacht (zakelijk weergegeven)

2.1. Klager was in de periode van 1971 tot en met 1974 misdienaar in de parochie [naam] te [plaats]. Aangeklaagde was als pastoor verbonden aan die kerk. Tevens gaf aangeklaagde godsdienstles op school aan klager. Op een gegeven moment vroeg aangeklaagde aan klager of hij misdienaar wilde worden. Met toestemming van zijn ouders begon hij als misdienaar. Het eerste jaar diende klager eens in de twee weken de mis met andere misdienaars en verrichtte klager de gebruikelijke handelingen nodig voor de dienst. In 1972 begon aangeklaagde klager over zijn billen te aaien na afloop van de mis. Klager was toen alleen met aangeklaagde. Ook maakte aangeklaagde opmerkingen in de trant van dat 'het aaien over de billen best lekker voelde'. Deze handelingen werden regelmatig verricht in de maanden die volgden. Vervolgens betastte aangeklaagde op enig moment ook de geslachtsdelen van klager. Verder maakte aangeklaagde de broek van klager open en deed de onderbroek van klager naar beneden. Aangeklaagde 'speelde' vervolgens met het geslachtsdeel van klager die geheel overdonderd was en niets durfde te zeggen of te doen. Aangeklaagde vertelde hem dat hij dit tegen niemand mocht vertellen omdat God hem dan zou kunnen straffen. Deze handelingen herhaalden zich daarna vrijwel elke twee weken als klager misdienaar was.

Gaandeweg ging aangeklaagde steeds verder. Hij begon zichzelf uit te kleden en klager moest het geslachtsdeel van aangeklaagde strelen. Ook deed aangeklaagde voor hoe klager de penis van aangeklaagde af moest trekken. Enige tijd later is het meermalen voorgekomen dat klager het geslachtsdeel van aangeklaagde in zijn mond moest nemen en eraan diende te likken alsof het een lolly was. Aangeklaagde kwam dan klaar. Het besef dat dit gebeurde kwam bij klager pas toen hij zelf volwassen was. Klager kreeg dan een compliment dat hij het goed gedaan had. Tevens werd klager telkens verteld dat hij het aan niemand mocht vertellen. Eenmaal heeft klager gevraagd waarom dat was en aangeklaagde vertelde hem toen dat klager misschien ziek zou worden of mensen uit zijn familie. Klager voelde zich in toenemende mate eenzaam. Eenmalig heeft aangeklaagde klager met en zweepje op zijn blote billen geslagen. In het jaar 1974 begon aangeklaagde klager ook te verkrachten. Hij nam klager 'dan van achteren'. Dit deed veel pijn bij klager en hij zei dit ook tegen aangeklaagde. Aangeklaagde stopte dan met de penetratie maar klager moest aangeklaagde dan verder oraal bevredigen of aangeklaagde duwde zijn geslachtsdeel tussen de billen van klager tot hij klaar kwam. Het misbruik stopte toen klager twaalf jaar oud was en naar het voortgezet onderwijs ging. Gedurende het seksuele misbruik gingen de schoolresultaten van klager achteruit, hij kon zich niet meer concentreren. Eenmaal heeft klager getracht zijn ouders te vertellen over het misbruik, hij vertelde hen dat aangeklaagde rare dingen met hem deed. Zijn ouders reageerden dat hij zich aanstelde en hij hier niet meer over moest beginnen. Klager heeft nadien nooit meer problemen met zijn ouders besproken.

2.2. Vanwege zijn slechte schoolresultaten ging klager naar de LTS. Hij was als gevolg van het misbruik stil en onzeker geworden. Daarna heeft klager de MTS doorlopen. In 1990 heeft hij zijn (inmiddels) ex-partner ontmoet. Klager heeft haar oppervlakkig verteld over het misbruik door aangeklaagde. Praten over hetgeen gebeurd is lukte niet, klager klapte dan dicht. Klager is in 1996 getrouwd en hij heeft drie kinderen gekregen. Gedurende zijn leven zijn drie broers en een zus overleden. Klager heeft bij elk overlijden rondgelopen met de vraag of dit Gods straf was voor het vertellen tegen zijn ouders en later zijn vrouw over het seksuele misbruik. Toen het seksueel misbruik in de Kerk in 2010 in de media bekend werd gegeven is klager in juni 2010 ziek geworden. Ook toen heeft hij met zijn huisarts niet over het seksuele misbruik gesproken. Klager is daarna onder behandeling gekomen van een psychiater en het ging iets beter met klager. Hij heeft toen ook voor het eerst tegen zijn nog vier in leven zijnde zussen over het misbruik gesproken. Van drie van hen heeft hij weinig steun en begrip ervaren, van zijn jongste zus wel. Toen klager in 2011 zijn werkzaamheden weer op wilde pakken is zijn werkgever een ontslagprocedure gestart en is hij uiteindelijk ontslagen. Zijn voormalige werkgever heeft klager tijdens zijn ziekte op de hoogte gebracht van het seksuele misbruik. Klager ontvangt tot op heden een WW-uitkering. Klager heeft gedurende zijn leven vele zelfmoordneigingen gehad. Tot op heden heeft hij deze kunnen onderdrukken omdat hij er voor zijn kinderen wil zijn. Inmiddels is klager gescheiden en zorgt hij grotendeels voor zijn kinderen, zoals klager ter zitting heeft toegelicht. Klager is nog altijd onder behandeling en volgt dagbestedingsactiviteiten bij [organisatie]. Een verklaring van zijn huidige psychiater is bijgevoegd. Na de media aandacht zijn er meer misbruikgevallen van aangeklaagde aan het licht gekomen. Naar aanleiding van het optreden van de Commissie Deetman heeft de hulpbisschop van Utrecht, Mgr. [naam], schriftelijke vragen gesteld aan twee oud vicarissen-generaal van het Bisdom. Deze schriftelijke verklaringen zijn ook als bijlagen bij het klaagschrift opgenomen.

2.2. Klager wenst erkenning en excuses van het Aartsbisdom

3. De reactie

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. Mr. [naam] heeft archiefonderzoek verricht. Hierbij zijn gegevens gevonden die duiden op seksueel misbruik gepleegd door aangeklaagde. Tevens heeft [naam] vernomen dat aangeklaagde niet bekend was in de informatie die het Aartsbisdom Utrecht van de Commissie Deetman ontvangen heeft. Ook refereert [naam] aan de brieven van 6 december 2010 van Mgr. [naam] aan de Commissie Deetman en een brief van Mgr. [naam] aan het Meldpunt seksueel misbruik R.K.K. over het nadere onderzoek verricht in verband met de ophef die rond april 2010 is ontstaan rond aangeklaagde. Gelet op het gedetailleerde relaas van klager, het gegeven dat hij in 1990 met zijn toenmalige vrouw over het seksueel misbruik gepleegd door aangeklaagde gesproken heeft, de verklaring in de media van [naam] en de schriftelijke reactie van [naam], zijn voor [naam] aanleiding de klacht als voldoende aannemelijk te beschouwen. [naam] spreekt zijn medeleven uit naar aanleiding van het verhaal van klager. Hij betuigt namens het Aartsbisdom spijt en biedt zijn oprechte verontschuldiging aan voor hetgeen aangeklaagde klager heeft aangedaan.

4. De beoordeling

4.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer veertig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt, zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden.

De Klachtencommissie acht aannemelijk dat in de periode 1972-1974 klager aangeklaagde meerdere malen eens in de twee weken heeft moeten betasten/strelen en vice versa, klager aangeklaagde heeft moeten aftrekken en oraal heeft moeten bevredigen. Tevens acht de Klachtencommissie aannemelijk dat aangeklaagde klager meerdere malen heeft verkracht door klager anaal te penetreren.

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld.

Daarnaast wordt zijn verklaring ondersteund door de verklaring van [naam] zijnde de echtgenote van klager. Uit deze verklaring blijkt dat klager omstreeks 1990 aan haar verteld heeft seksueel misbruikt te zijn door aangeklaagde. Uit de verklaring van [naam], psychiater van 16 mei 2013 blijkt dat klager tijdens zijn depressieve periode in maart/april 2013 verteld heeft over het seksuele misbruik in zijn jeugd. Daarnaast komt uit de verklaring van [naam] van 2 september 2013 naar voren dat ook [naam] en zijn broers in de functie van misdienaar seksueel misbruikt zijn door aangeklaagde in die zin dat [naam] meerdere malen door aangeklaagde aan zijn geslachtsdeel betast is.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas circa negen jaar oud.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. De gegrondverklaring van de klacht, alsmede de erkenning van het leed dat klager is aangedaan en een oprechte spijtbetuiging kunnen wellicht bijdragen aan de vermindering van dat leed.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert het Hoofd Bureau Officialaat van het Aartsbisdom Utrecht de klacht gegrond te verklaren en zich in te spannen te doen wat in zijn macht ligt om het leed van klager te verzachten.

Dit advies is vastgesteld op 6 november 2013 door mr. T.F.A.M. Hoogenboom, voorzitter, drs. L. Erfmeyer en drs. N.A.M. van Beelen, leden, bijgestaan door mr. S. Westerdijk, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de kerkelijk gezagsdrager en aan klager verzonden.

Op grond van artikel 21.1 van de Procedure stelt de kerkelijk gezagsdrager binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van artikel 21.3 van de Procedure geeft de kerkelijk gezagsdrager daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van artikel 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de kerkelijk gezagsdrager.